

його історії. Підтвердженням цього положення є дані про досягнуті на літаках рекордні швидкості, висоти й дальності.

На думку світових експертів в перспективі розвитку авіаційного транспорту, безперечно, повідні позиції будуть займати повітряні перевезення. Останніми десятиліттями їх світовий обсяг неухильно зростає, щорічно становлячи від 5 до 7 %. І хоча, за статистикою послугами повітряного транспорту сьогодні користується лише 7 % населення нашої планети, дані про перевезенням промовисто свідчать у тому, що пересуватися повітрям, максимально економлячи свій час, воліє дуже велика частина людства. Авіаційний транспорт відіграватиме дедалі більше помітну роль в житті нашого суспільства та взагалі цивілізації.

Література

1. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. № 232/94 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/232/94>

2. Положення про Державну авіаційну службу України: затверджене Указом Президента України від 6 квітня 2011 р. № 398/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Ст. 1233.

УДК 341:379.8:502.11(043.2)

Хом'яченко С. І., к.ю.н., доцент,
Петренко Б. М., магістр,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України, м. Київ, Україна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА ГРОМАДЯН НА БЕЗПЕЧНЕ ДЛЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ДОВКІЛЛЯ

Перед усіма державами світу міжнародна екологічна безпека стає дедалі важливішим питанням, оскільки екологічна ситуація з кожним роком погіршується. Через такі проблеми, як опустелювання, зменшення біологічного різноманіття, кліматичні зміни, забруднення ґрунтів, вод, річок, озер та Світового океану токсичними відходами, руйнування озонового шару, парниковий ефект і танення арктичних та антарктичних льодів, наша планета може скоро перестати бути місцем для життя всього живого. Важливо відзначити те, що питання міжнародної екологічної безпеки є достатньо затребуваним для різних дискусій та наукових досліджень.

Відповідно до ст. 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. екологічна безпека – це такий стан навколишнього середовища, коли гарантується запобігання погіршення екологічної ситуації та здоров'я людини. Першим

міжнародним нормативним документом, у якому було закріплено термін «екологічна безпека», є Декларація щодо навколишнього середовища й розвитку, прийнята на Конференції ООН з навколишнього середовища й розвитку, яка відбулася 14 червня 1992 р. в Ріо-де-Жанейро, в якій було проголошено 27 принципів. Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 5 грудня 1986 р. і 7 грудня 1987 р. визначають, що захист і поліпшення довкілля, раціональне використання природних ресурсів тісно пов'язані із забезпеченням міжнародної безпеки у всіх її аспектах, припиненням перегонів у озброєнні і роззброєнням, у першу чергу ядерним. На Нараді Політичного консультативного комітету держав-учасниць Варшавського Договору (Варшава, 1988 р., червень) було прийнято важливий документ щодо питань забезпечення екологічної безпеки — «Наслідки гонки озброєнь для довкілля та інші аспекти екологічної безпеки». У ньому визначено основи концепції міжнародної екологічної безпеки, покликаної сприяти стійкому й безпечному розвитку всіх держав і створенню сприятливих умов для життя кожного народу і кожної людини. Такі проблеми, як зміна клімату через парниковий ефект, що призводить до глобального потепління, руйнування озонового шару, вичерпання природних ресурсів та біологічних ресурсів планети мають катастрофічно руйнівний характер для планети. Водночас, в їх успішному вирішенні зацікавлені всі держави і всі жителі планети Земля. Існують міжнародні акти, метою яких є запобігання настанню негативних наслідків. Зокрема, до таких міжнародних нормативних актів належать: а) Конвенція про охорону озонового шару (Відень, 1985 р.) та Монреальський протокол до неї про речовини, що руйнують озоновий шар (1987 р.); б) Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (Ріо-де-Жанейро, 1992 р.) і Кіотський протокол до неї про обмеження і скорочення викидів парникових газів, які не регулюються Монреальським протоколом, а також інших речовин, що приводять або можуть привести до змін клімату (1997 р.); в) Конвенція про біологічне різноманіття (Ріо-де-Жанейро, 5 червня 1992 р.) та протоколи до неї: Картахенський протокол про біобезпеку від 22 січня 2000 р.; Нагойський протокол регулювання доступу до генетичних ресурсів та спільного використання на справедливій та рівній основі вигод від їх застосування від 29 жовтня 2010 р.; Нагойсько-Куала-Лумпурський Додатковий протокол про відповідальність і відшкодування за шкоду до Картахенського протоколу про біобезпеку від 15 жовтня 2010 р.; г) Стокгольмська конвенція про стійкі органічні забруднювачі (Стокгольм, 22 травня 2001 р.); д) Міжнародна угода з тропічної деревини, укладена в ході Конференції ООН з питань торгівлі та розвитку (Женева, 27 січня 2006 р.). Не менш важливим стало прийняття після саміту в Йоганнесбурзі в 2002 році документу під назвою «Декларація сталого розвитку» де були визначені ключові завдання посилення основ сталого розвитку, його екологічних та економічних складових, необхідність забезпечення охорони та раціонального використання природних ресурсів.

Також варто відзначити те, що в 2012 році під час Конференції ООН зі сталого розвитку «Ріо+20» був прийнятий документ під назвою «Майбутнє, яке ми хочемо». В ньому керівники 192 держав виразили свою прихильність щодо підтримки становлення та розвитку стійкого майбутнього. Під час цієї конференції Українська делегація ініціювала створення Екологічної Конституції Землі, яка б могла комплексно регулювати забезпечення і підтримання екологічної безпеки на планеті [1]. На нашу думку, необхідно погодитися з науковою позицією Ю. А. Краснової, що даний документ стане засобом подолання правових дефектів і колізій не тільки українського, а й міжнародного законодавства з приводу екологічної безпеки. Також цей документ зможе допомогти запобігти подальшим науковим суперечкам що стану міжнародної екологічної безпеки [2, с. 104].

Розглянувши окремі аспекти міжнародно-правового забезпечення екологічної безпеки можна зробити наступні висновки: що на даний момент прийнято велику кількість міжнародно правових актів, які регулюють міжнародну екологічну безпеку. Це вказує на те, що світова спільнота прийняла виклик та намагається запобігти екологічній катастрофі, яка загрожує всій планеті. Лише рішучість та прагнення до екологічно чистого майбутнього, належні механізми дій всіх держав та міжнародних організацій допоможе зберегти планету.

Література

1. Україна ініціює створення Екологічної Конституції Землі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://health.unian.ua/country/665607-ukrajina-initsiyue-stvorennya-ekologichnoji-konstitutsijizemli.html>
2. Краснова Ю. А. Міжнародно-правове регулювання екологічної безпеки / Ю. А. Краснова // Адміністративне право і процес: науково-практичний журнал. – № 1 (15). – 2016. – С. 96-105.